

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

caput decimum tertium. In hoc capite Auctor incipientem haereseos
ruinam demonstrat. Deinde de statu Imperii in Germania aliqua dicit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

officina progressos libros euoluisse, sed vere & sancte affirmare posse, nihil in ijs firmi ac solidi, & in quo Christianam animam acquiescere possit; sed econtra mille blasphemias, conuicia, mendacia, false & scurriliter dicta, collationem denique errorum & contradictionum reperisse. Ex quibus facile intelligi possit, Calvinistas non eodem duci spiritu. Sed de hac discordia eiusque effectibus latius infra. Constitutum enim mihi est, in quadam huius operis parte duas has religiones inter se componere ac comparare, quo intelligatur Calvinisticam ab illa ipsa damnatam ad quam originem suam refert.

IN HOC CAPITE AUCTOR INCIPIENTEM HÆRESEOS RUINAM DEMONSTRAT. Deinde de statu Imperij in Germania aliqua dicit.

CAPUT XIII.

ARGUMENTUM.

- I. Perperam Germaniam totam Lutheranam censeri.
- II. Ex ea reliqua hæreses & secta proscripse, excepta Augustana Confessione.
- III. Impostura Calvinistarum Germaniam à suis partibus stare affirmantiam.
- IV. Reipublica & Statuum in Germania diuisio.
- V. Mos seu lex, de subditis in religione continendis.

I. **E**T hætenus quidem originem hæreseos, eiusdemque apud septentrionales populos progressum enarrauimus: sequitur ut exponamus, quemadmodum eadem decrementum accipere cœperit. Ex cuius rei particulari descriptione, diuersarumque Prouinciarum, apud quas diuersarum Religionum Professio viget, enumeratione manifestum fiet, adhuc eam partem, quæ Catholicam fidem retinuit, fortiore esse, reliquasque quando liberit, posse sub iugum denuo mittere. Nam quidquid ab Ecclesia Romana secessionem fecit, eo ipso ab unitate corporis sub vno capite Christi in terris Vicario, recedens, necessario in varias partes dissectum, quasi humi repit, nihil aliud quotidie expectans, nisi talem saram tristemque suam ruinam & extremum interi-

tum dicente Domino: *Omne regnum in se diuisum desolabitur.* Nec minus iniuste Galli Germaniam Lutheranam appellant, quam Galliam Calvinisticam Germani. Sed omnia hoc loco Gallia, propositum est mihi ab iniuria vindicare Germaniam: bellicosissimam profecto nationem, quæ pro Ecclesiæ incolumitate tot cruenta prælia iniuit, tot gloriosas victorias reportauit: quæque non modo armorum, sed & litterarum laude ceteras omnes Nationes prouocare non erubescat. Apparebit, quo pacto initio decimi septimi sæculi, ad quod post tot naufragia appulimus, in ijs locis, vbi eradica fuerat Religio Catholica, eadem regerminet atque reflorescat, non secus ac nouella arbor, quamuis ferro subinde accidatur, nouos tamen ramos producit. Videbimus, ea, quæ iam perijisse arbitrabamur, adhuc magna ex parte agnoscere summum Pontificem, Dei in terris Vicarium, adhuc patrum suorum Religionem sequi, adhuc Ecclesiæ Romanæ antiquis legibus regi, & non solum Hussij & Munceri veteres reliquias paulatim profligare, sed eum ijs etiam, qui Lutheri, Zuinglij & Caluini ductum sequuntur, certamen impigre suscipere.

II. Nam quod attinet ad ceteros hæreticos, qui ducta à Lutheranis origine, non aliter ac vipera quædam matres suas, à quibus conceptæ, in lucem editæ, quarumque adeo lacte nutritæ fuerant, tentauerunt suffocare; illis nullus iam in Germania, neque in Ciuitatibus Imperij, neque in ijs ditionibus, quæ Principum aliorum & particularium Dominorum imperio subsunt, locus per Imperij Constitutiones datur, vnde nec patere debet. Loquor autem de Anabaptistis, Antitrinitarijs & alijs id genus sectis. Hi enim in latissimis hisce prouincijs nusquam habent iure vbi tuto consistant, sed omnis generis persecutionibus sunt obnoxij. Quo fit, ut hæ sectæ cogantur, sese aliquò recipere in Poloniam aut Morauiam, aut Silesiam, item in Zelandiam & Baraniam, vbi eos Calvinistæ receperunt, & omni favore complexi sunt. Quod si etiam ab Austriæ Principibus alicubi tolerantur, non aliter id fit, quam quomodo etiam Iudæos patiuntur in ditionibus suis habitare, grauisissima enim tributa coguntur pendere, & de cetero viuunt tanquam mancipia: quoniam etiam politicis constitutionibus pœnæ ipsis per Magistratum inferendæ à Principibus decernuntur.

III. Restant ergo ibi Lutherani tantum, qui diuisi

diuisi sunt in Augustano-Confessionistas siue Lutheranos Stoicos seu Rigidos (sic enim eos qui Lutheri dogmatis mordicus adherent; alios vero aliquanto magis remissos, Molles appellat) & Interimistas, qui ab alijs se iuncti sunt; & quamuis sub Lutheranorum nomine comprehendantur, ac per omnem fere Germaniam, imprimis vero per vrbes septentrionales sparsi sint, nequaquam tamen iam Catholicos virtute æquant, quamuis eosdem antea longe superarint. Hic vos, ô Galli Calvinistæ, qui nouæ vestræ Ecclesiæ limites tam longe lateque protensos dicitis, è chartis ac tabulis quibus vestræ Mundum religionis depictum ostentatis, Germaniam, quæso, expungite. Quos enim vos fratres vestros esse vultis, ij vos Sacramentarios appellare omnibusque conuitijs insectari non dubitant quoties in vos anathema dixerunt? quoties æternum irreconciliabiles vos esse declararunt? Nescitis quid hæc elogia sibi velint? Teuffelen / Durchteuffel / Oberteuffel / Verteuffelte Keger? Equidem interpretes esse nolo, ne crabrones in me iitem. Mihi quidem vos idem facere videmini quod ære obruti mercatores; qui ad mendacitatem redacti, vt fidem quâ possunt tueantur, aliena pro suis ostentant. Quod si recte rationem inieritis, vix angustum aliquem angulum vbi latibula vestra habeatis, solo quippe Palatinatu, & paucorum Comitum ditianculis inclusi. Omnes enim qui Augustanam Confessionem sequuntur, omnes Interimistæ, omnes Lutherani, molles, rigidi, & quicumque alij vobis contradicunt atque etiam anathema hodie dum annunciant. Numquid Lutherus nihil cum Sacramentarijs rei sibi esse voluit? numquid societatem eorum maledictam pronunciauit, idque verbum sæpius postea repetiuit? Numquid eorum quos vos fratres vestros esse iactatis, contra vos strictos gladios? numquid fumum è sclopis contra vos displois in media Gallia vidistis, atque etiam corpore excepistis? Noti sunt vobis Comites Valdeicij, Reingrauij, Comites, Barbicenses, Landgrauij Dietz, Comites, Marchiones Badenses, Ernestus Mandelsous, Otto Porlitijs, Carlouicijs, & alij æquitum peditumque præfecti, qui maiorem vestrorum in Druydam campis, ad Monæcurium, Iacnacum, & alijs locis prælio victorum cruentas strages ediderunt, ac casorum corporibus terram fecundarunt. Sed vt & vanitas vestra & ipsa dei veritas tanto melius appareat, calculum ac-

curatius aliquanto subducamus, ac rem ipsam veluti ob oculos proponamus.

IV. Germania omnis in tres ordines siue Status diuisa est. Primus ordo est Ecclesiasticorum, qui potentes admodum sunt, vt inter quos complures pro Imperij Principibus censentur. Ex horum numero sunt primo Archiepiscopi Moguntinus, Colonienfis, Treuirensis, qui etiam Electorali gaudent dignitate; tum Salisburgenfis, Magdeburgenfis, Bremenfis, &c. Post hos sunt Episcopi Bambergensis, VVirciburgensis, Leodiensis, Vormaticensis, Spirensis, Argentinenfis, Curienfis, Augustanus, Tridentinus, Braxienfis, Vefontionensis, Constantienfis, Hildesheimensis, Ratzenburgensis, Frisingensis, Osnaburgenses, Monasterienfis, Ratisbonensis, Passauiensis, Basileensis, Cameracensis, &c. Tum Abbates, Fuldenfis, Hirsfeldensis, & alij qui omnes, vt diximus, inter Imperij Principes numerantur. Secundus ordo est Principum secularium, in quo sunt multi Duces, Comites, & Barones magnæ potentie. Ad tertium ordinem pertinent ciuitates, quæ liberæ & Imperiales nominantur, vt quæ præter Imperatorem dominum non agnoscent, eique leue tributum pendunt: quamuis nonnullæ sub particularium quorundam Principum sint patrocinio. Earum ciues summa fruuntur libertate, & vtram volunt, vel Catholicam vel Lutheranam religionem sequuntur. Ad ceteras enim sectas quod attinet, nulla hic fertur, nec quisquam vllam profiteri publice audet. Ex his vero vrbibus nonnullæ tanta sunt potentia, vt etiam eum potentissimis Principibus bellum suscipere audent, vt post bellum Smalcaldicum Magdeburgensis ciuitas non Imperatori tantum, verum etiam toti fere Imperio sese opposuit & nostro tempore Brema, Norimberga, Lubeca potentissimis Principibus restiterunt. Porro tres hi ordines omnes & singuli ad comitia ab Imperatore indicta veniunt, aut Legatos suos mittunt: in quibus controuersie religionis magnis contentionibus & varijs studijs sæpe hætenus disceptatæ sunt, dum vtrique tamquam pro aris & focis pugnant, & maiori fere quam religionis quisque suæ progagandæ desiderio tenentur.

V. In Germania vero instar sanctæ & inuiolabilis legis hoc obseruatur, vt dominus subditis quam vult religionem præscribat: sic vt Prin-

cipes Ecclesiastici qui merum habent imperium, non nisi eos qui Catholicam profiteantur religionem, in ditione sua ferre necesse habeant. Idem ius est Principibus secularibus. Quod vero nonnulli diuersas tolerant religiones, si metu rebellionis sive tumultus. In libro Concordiæ extat decretum, quo cauetur, ne vel Princeps vel quicumque Status Imperij alterum Statum aut Principem, suam recipere cogat religionem, multo minus vero aliter subiectos, in contumeliam legitimi magistratus, in patrocinium suscipiat. Quamuis autem lex illa rigida videri possit, facit tamen pacis desiderium vt non iniquissimo animo feratur. Quod si apud aliquem plus possit conscientiae vis quam domini metus, et alio commigrandi datur facultas; recipiendi tamen eundem contra legitimum magistratum defendere licet. Si vero Princeps aliquis Ecclesiasticus deserta religione, uxorem velit ducere (vix enim alia eiusmodi metamorphoseos causa occurrit) ei dicitur statim auferatur, atque omne quod habuit imperium, vt quod ab Ecclesia dependet, abrogatur. Hanc quidem legem Protestantes non semel infringere atque abolere conati sunt. Vidimus in campum productas acies, & muros passim ariete percussos, in diocesi maxime Coloniensi, vbi duo Episcopi à Catholica defecerunt religione, Principatum nihilominus ac ditionem retinere summis viribus annixi. Veruntamen effecere nihil, fugati sunt & misere vitam terminarunt. Hermannus Episcopi historiam supra explicauimus; alteram Gebhardi etiam breuiter recenscamus: quorum vterque in summa Electorali dignitate antea constituti, postquam Lutheranismum nomen dedecunt, ad summas miseras atque inopiam fuerunt redacti.

DE ARCHIEPISCOPI COLONIENSIS sanctimoniam uxorem ducentis apostasia & ruina.

CAPVT XIV.

ARGVMENTVM.

I. Archiepiscopi Coloniensis in Germania auctoritate & viri.

II. Truchsessus Agnetem Mansfeldensem deperit.

III. Eorum amores divulgantur.

IV. Femina causa religionem deserit.

V. A Gregorio XIII. PP. excommunicatus & depositus, Archiepiscopatum armis recuperare sentat.

VI. In eius locum nonus Archiepiscopus à Bauarorum Principum familia Eruestus surrogatur.

I. QVandoquidem de hæreseos decrements dicere copimus, ab instituto non alienum erit infelicem Coloniensis Archiepiscopi fortunam hoc loco commemorare, in ditione illo Quinqueecclesiatum Episcopo, de quo præcedenti libro diximus, multo infelicitior. Ex qua narratione liquido constabit, Lutheranismum ea in regione vbi regnum obtinere videtur, ibidem iacere, ac pacem animam agere. Est vero Coloniensis Archiepiscopus inter Germaniæ principes magnæ admodum potentia, & inter Ecclesiasticos maximas possidere diuitias existimatur. Hinc vt Constantiensis Episcopatus in Germania amplissimus (vt cuius iurisdicção longelateque pateat) Argentoratensis nobilissimus, Spirensis religiosissimus, sic Coloniensis opulentissimus pro uerbo apud Germanos, ac post Romanam urbem, Coloniensis ciuitas in fide Constantissima, & ipsi B. M. V. corua æstimatur. Huius Ecclesiæ prima fundamenta a Materno S. Petri discipulo iacta sunt: cuius etiam singularis in fide Christiana constantia, & perpetua erga S. Apostolicam Sedem ad hoc usque tempus fuit reuerentia; adeo vt publico hoc elogio gaudeat: COLONIA FIDELIS ROMANÆ ECCLESIAE FILIA (A) Archiepiscopi huius loci fere ex Principum numero aut illustri aliqua familia leguntur; iidemque Septemviralium seu Electoralium dignitate sunt conspicui. Ditionem habent quam amplam tum opulentiam; qua pulchra & pulchra oppida continentur, in qua summum Archiepiscopus habet imperium. Ad Archiepiscopatum hanc pertinet Principatus Agrippinensis tempore Ottonis Magni valde auctus, per Rheni ripam à Confluente Mosella & Rheno ad Rheni diuersigium iuxta Insulam Batavorum proten-

2 Videtur Colonia Coloniensis Sacrauium Agrippinense VII in herzog. Breolmanni Epitagma etc.